

Аналіз державної системи забезпечення якості косметичних засобів в Україні

Лебединець В. О., Казакова І. С.

Кафедра управління якістю

Національний фармацевтичний університет

м. Харків, Україна

quality@nuph.edu.ua

Косметичний ринок України вважається одним з найперспективніших і динамічних на території Східної Європи. За даними Державної служби статистики України на території нашої країни працює понад 300 виробників парфумерно-косметичної продукції. Провідні позиції займають транснаціональні компанії, такі як Oriflame, Avon, L'Oréal, Unilever, Procter & Gamble KalinaConcern, Henkel, Faberlic, MaryKay і Beiersdorf. Найпотужнішими вітчизняними виробниками є "ЄВРОПАРФУМ", "Ефект", "ГАЛТЕРРА", "Авалон" та "Супермаш".

За результатами аналізу структури вітчизняної косметичної промисловості слід зазначити, що основну частку ринку займають засоби для догляду за волоссям (19,6 %), другу позицію займає продукція з догляду за шкірою (18,4 %). Декоративна косметика займає 13,6 % косметичного ринку, а парфумерія тільки 11,6 %. Найбільш високий споживчий попит відрізняє косметику мас-маркету – 60 %, товари середнього класу займають 30 % ринку, преміальна косметика – лише 10 %. Особливістю українського ринку є велика залежність від імпорту, частка якого становить понад 92 %.

Враховуючи перспективність вітчизняної косметичної галузі для економіки України, актуальним є питання вдосконалення державного регулювання обігу косметичної продукції (КП). На даний час в Україні є чинними певна кількість законодавчих актів, що встановлюють вимоги до якості та безпеки продукції косметичної промисловості, як такої, що є потенційно небезпечною для здоров'я людини:

- Закон України «Про захист прав споживачів» від 12.05.1991 № 1024-ХІІ;
- Постанова Головного державного санітарного лікаря України «Державні санітарні правила і норми безпеки продукції парфумерно-косметичної промисловості» від 01.07.1999 № 27;
- Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» від 24.02.1994 № 4004-ХІІ;
- Наказ Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Тимчасового порядку проведення державної санітарно-гігієнічної експертизи» від 09.10.2000 № 247.

Також прийнято низку законодавчих актів у рамках процесу євроінтеграції України: Закон України «Про технічні регламенти та оцінки відповідності» від 15.01.2015 № 124-VIII, Закон України «Про стандартизацію» від 05.06.2014 № 1315-VII тощо.

За результатами вивчення вимог законодавчої бази в сфері державного регулювання обігу КП та етапів її розвитку можна відмітити низку проблемних питань, зокрема такі:

- відсутність повноцінної адаптації вітчизняної системи технічного регулювання до європейського законодавства;
- повільне впровадження нормативно-технічної документації (стандартів, технічних умов) на вітчизняну продукцію (зокрема, КП), гармонізованих із вимогами європейського законодавства;
- невідповідність деякої продукції, що виготовляється в Україні (зокрема, КП), міжнародним нормам щодо екологічної та хімічної безпеки тощо.

Зазначені чинники негативно впливають на конкурентоспроможність КП та гальмують розвиток вітчизняної косметичної промисловості в цілому.

Для подолання визначених проблемних питань регулювання обігу КП нами запропонована низка заходів, як з боку держави, так і суб'єктів ринку, зацікавлених у розвитку виробництва вітчизняної продукції, а саме:

- впровадження національного Технічного регламенту на косметичну продукцію у відповідності до вимог європейського законодавства;
- приведення виробництв для виготовлення КП до стандартів щодо умов обігу, контролю якості, забезпечення безпеки відповідно до положень директив ЄС і рекомендацій ВООЗ для торгівлі та дистрибуції у країнах виробництва та для експорту;
- імплементація європейських стандартів і норм до нормативно-правової бази України щодо регуляції процесів виробництва й обігу косметичних засобів із законодавством ЄС та рекомендаціями ВООЗ;
- розробка та впровадження національних стандартів щодо забезпечення екологічної й хімічної безпеки КП;
- налагодження ефективної співпраці з міжнародними інституціями в сфері стандартизації й технічного регулювання, ринкового нагляду та оцінки відповідності КП шляхом проведення семінарів, консультацій, конференції за участі закордонних експертів;
- створення єдиного органу державного управління, який відповідатиме за прийняття рішень та контроль реалізації політики підтримки розвитку й євроінтеграції вітчизняного косметичного ринку.

Об'єднання зусиль всіх стейкхолдерів вітчизняного косметичного ринку та органів виконавчої влади з метою розробки та впровадження ефективного державного регулювання обігу косметичної продукції сприятиме забезпеченню якості та безпечності КП і активізації процесів її просування на внутрішній та закордонний ринки.